

Mikroplasti Teabeleht

1907

Bakeliit, maailma esimene täielikult sünteetiline plast, mis leiutati 1907. aastal, muutis meie eluviisi igaveseks

1955

Ajakirja "Life" kaas aastast 1955 tähistab „Throwaway Living“ kasvavat tarbimiskultuuri

2020

Plastmassi kasutamine globaalses mastaabis on tekitanud plastireostust kogu maailmas.

2022+

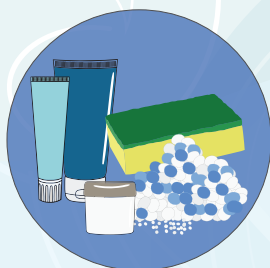
Keskkonnaassamblee (UNEA) võttis 2022. aasta märtsis vastu resolutsiooni ülemaailmse plastilepingu kohta pealkirjaga „Plastireostuse lõpetamine: õiguslikult siduva instrumendi poole“. Läbirääkimised käivad ja need jõuavad lõpule 2024 aastaks.

Mis on mikroplast?

Mikroplast on sünteetilised osakesed diameetriga $1 \mu\text{m} - 5000 \mu\text{m}^*$ (0,001 mm - 5 mm), mis pärinevad erinevatest allikatest ja tavaliselt jõuavad merekeskkonda või randadesse. **Plastprügi ja mikroplasti osakesi võib leida kõigis maailma ookeanides, meredes, ökosüsteemides, elupaikades ja toiduvõrkudes.**

* μm = mikromeeter

Pelletid ja Tahtlikult Lisatud Mikroplast

Plastpelletteid toodetakse ja kasutatakse kaubanduslikult plastitööstuses toodete valmistamise lähtematerjalina. Need väikesed osakesed sulatatakse, et neid saaks kasutada paljudes toodetes, alates kosmeetikast kuni puhastusvahenditeni ja toidupakenditest kuni jõulupuudeni!

Mõned tarbekaubad sisaldavad sinna sihilikult lisatud mikroplasti ja mikroteri, kuigi nendest on hakatud järk-järgult loobuma, näiteks kosmeetikatööstuses. Seda tüüpi mikroplastid võivad toote kasutamise käigus või juhuslikult otse keskkonda sattuda.

Tahtmatult Tekkinud Mikroplast

Need on mikroplastid, mis tekivad suuremate plastobjektide, nagu veepudelite, kangakiudude, rehvide ja kilekottide lagunemisel. Selle lagunemise põhjuseks on kokkupuude keskkonnateguritega, peamiselt päikese ultraviolettkiirgus, ookeani lained ja tuul.

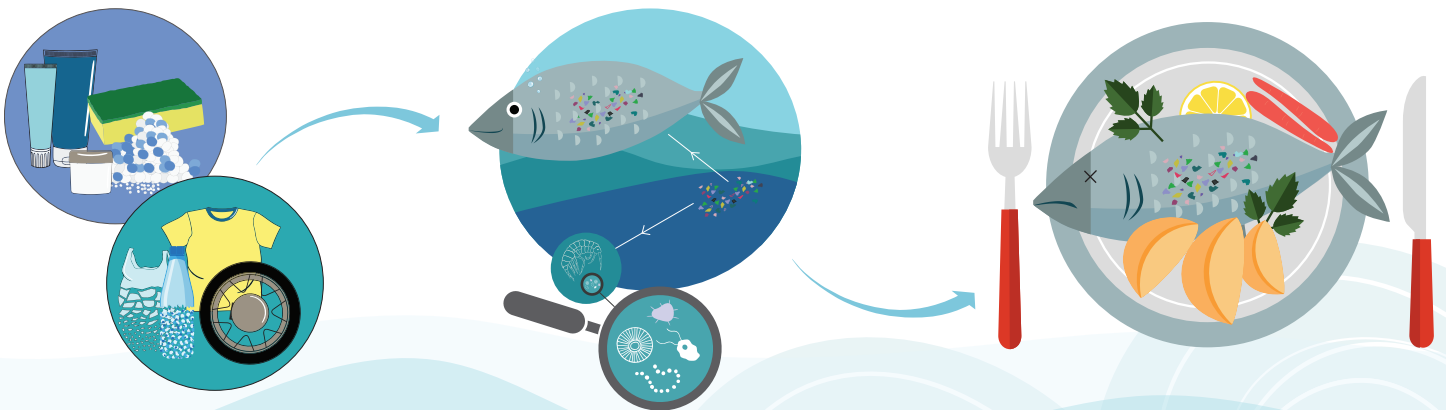
Mikroplasti Teabeleht

Mikroplast võib olla ka **kemikaalide allikas**. Plastid sisaldavad **lisandeid**, nagu **UV-absorbeerijad** või **plastifikaatorid** (et muuta materjal pehmemaks ja elastsemaks), mida **kasutatakse tootmisprotsessis**. Need kemikaalid **võivad sattuda keskkonda**. Arvestades mikroplasti **tohutut hulka** ja väikest suurust meie looduskeskkonnas, on neid **äärmiselt raske eemaldada**.

Kuidas mikroplast toiduahelasse satub?

Mikroplast võib **sattuda mere toiduahelasse** kui seda **söövad mikrokoopilised organismid**, näiteks **plankton**, mida seejärel söövad **kalad**. Osakesi võivad alla **neelata ka kalad ja molluskid**, näiteks **rannakarbid** ja **austrid**. Enamik mikroplasti **läbib kiiresti organismide seedesüsteemi** ja lahkub koos **väljaheidetega!** Kõige väiksemad plastiosakesed võivad aga **jääda organismidesse**.

Plankton ja kalad on **organismid vastavalt madalamal ja kõrgemal troofilisel tasandil**. Troofiline tase on **tase või aste, mille organism on toiduahelas hõivanud**.

Plastireostus on igäühe asi!

Lisateavet ja muud huvitavat, sealhulgas ANDROMEDA harrastusteaduse programmis osalemise üksikasju, võib leida veebisaidilt ocean.mt/2023/03/02/andromeda/